

መጉዳእቲ ቆርቦት

መጉዳእቲ ቆርቦት

ሓፈሻዊ:

ንደጋዊ አካል ዝሃሰዩ ሓደጋታት (መድመይቲ፡ ምልሕጻጽ) መብዛሕትአም ኣብ ቐልዑ ይርእዩ። በላሕቲ ነገራት ሓደ ሳዕብን ናይ መድመይቲ ክኾኑ ይኽእሉ እዮም። ዕላማ ምሽፋን ዝተጎድኤ አካል፡ ካብ በከልቲ ነገራት ንምክልኻል፡ ጽረቱ ንምሕላውን ዝተጎድኤ አካል ብዝክእል ምሽፋኑ ንክሓዊን ብዝቀልጠፈ ግቡእ ስሩሑ ንምጅምርን ይሕግዝ።

ኮይኑ ግን ዳርጋ ኩሎም ቐስልታት ወይ መጉዳእትታት ምስ ሓወዩ በሰላ ይገድፉ እዮም (ብዘይካ ቀለልቲ መድመይቲ ወይ ልሕጻጻት)። ብሕክምናዊ ክንክን ዘይጽለወ ብዙሓት ረቓሒታት ምስ እዚ ብዝተኣሳሰር ብዙሕ ተራ ይጻውቱ እዮም። ኮይኑ ግን ኦቲ ቁስሊ ገፊሕ ከፋት ምስዝህልዎ፡ ረሳሕ ምስዝከውን ወይውን ዕምቐት ማህሰይቲ ምስዝህልዎ፡ ኸምዚ ዝሓመሰለ ቁስሊ ብደክተር ምክትታል ክግበረሉ ኣገዳሲ እዩ።

ረኽሲ

ኣብ ቆርቦትና ብተፈጥሮ ባክተሪያ ኣለዉ። ምስ መጉዳእቲ ወይ ምልሕጻጽ ውሽጢ በሲዎም ብምእታው ረኽሲ ከሰዕቡ ይኽእሉ። ቁስልታት ብእንስሳ ወይ ፈሳሲ ዘለዎ አካላት ወዲ ሰብ ምስ ዝትንከፉ ብጣዕሚ ረሳሓትን ንረኽሲ ዝተቃልዑን ኣዮም። ከምዚአም ዓይነት ቁስልታት ብቀጻሊ ኣጸቢቑም ክጸርዩ ክኽእሉ ኣለዎም።

ብዘዩገድስ ኣንጻር ረኽሲ ንወስዶም ሰጉምትታት፡ ረኽሲ ቁስሊ ድሕሪ ቁሩብ መዓልታት ሓደጋ ዝርኮ ተርእዮ እዩ። ምልክታት ረኽሲ ከባቢ ናይቲ ቁስሊ ይቕይኑ፡ ቃንዛን ሕበጥ ከባቢ ቁስልን እዮም። ፡ ምንዛዕ መግሊ ብዝኾነ መገዲ ዘይተርፍ ተርእዮ እዩ።

ኪታብት

ተታኑስ (Tetanus) ዝበሃል ባክተሪያ ኣብ ኩሉ እዩ ዝርከብ። ብዝተቀደ አካል ወይ ቆርቦት ብምእታው ተታኑስ ዝበሃል ረኽሲ የስዕብ፡ እዚ ኸኣ መብዛሕትኡ ግዜ ሳዕብን ሞት ናይ ዘይተኸትቡ ወይ ምሉእ ኪታብት ናይ ዘይወሰዱ ሰባት ይኸውን። እዚ ኸኣ ሓደ ምኽንያት እዩ፡ ሓደጋ ምስ ተረኽቦ ዝተወስደ ኪታብት ከምዝሰርሕን ዘይሰርሕን ምቁጽጽርን ኣብ ውሽጢ 24 ሰዓታት ንዝተወስደ ተታኑስ ዘበራትዕ ኪታብት ምሃብን። ግዳያት ጠቕላላ ዘይተኸትቡ ወይ ሙሉ ኪታብት ዘይወሰዱ ምስ ምስዝኾኑ (4 ኪታብት ተታኑስ) ኣንጻር ተታኑስ ዝበሃል ረኽሲ ወይኸኣ እታ ናይ መጨረሻ ኪታብት ቅድሚ ሓምሽተ ዓመት ዝተወስደት ምስ ዝኸውን ከም ካልኣይ ክኸተብ ይግባእ።

ልሕጻኛ:

እዞም መጉዳእትታት ወይ ቁስልታት ኣዚኣም ኣብ ላዕለዋይ ክፋል ቐርብት ዝፍጸሙ ሓደጋታት ብምኻናም ጫፋት ኣቲ ቁስሊ ምክንካን ብፕላስቲር ምሽፋንን ኣኻሊ እዩ።

ከፋት ዘለዎም መጉዳእትታት:

እዚኣም ቁስልታት እዚኣም ብዶክተር ክንክን ክግበረሎም ኣለዎም። እንተደኣ ንሳቶም:

- ... ልዕሊ 1-2 cm ከፋት ሃልይዎም።
- ...ዕምቐት ወይ ከአ ስፍሓት ዘለዎም ምስዝኾኑ(ጫፋት ቁስሊ ገለ ሰንቲመተር ግፍሓት ምስ ዝህልዎ)
- ... ረሳሓት ምስዝኾኑ
- ... ናይ ገጽ መጉዳእቲ ምስዝኾኑ

እንተዘይ ኮይኑ ግን (ኣብነት Merfen®, Betadine®, Octenisept® ዝበሃሉ መድሓኒታት) ብምግባር ምሽፈኒ ፕላስቲር ምሽፋናም ኣኻሊ እዩ።

ምክትታል

አቀዲምካ ንዝገበርካዮ ናይ ፍወሳ መስርሕ ቁስሊ ውላድካ ኩሉ ብግልጺ ንዶክተር ሓብር። ብሓፈሻ ቁስሊ ኣብ ናይ መጀመራት መዓልታት ብዙሕ ጠሊ ክህልዎ ዮብሉን። መሸፈኒ ፕላስቲር ኣብ ውሽጢ 5 – 7 መዓልቲ ምልጋስ ይክእል። ኣብ ውሽቲ እዞን ዝተጠቓሳ መዓልታት መሸፈኒ ፕላስቲር ጠሊ ክህልዎ ዮብሉን። ዝተሰፍየ ቁስሊ ኣብ ውሽጢ 5 – 14 መዓልቲ ክፍታሕ ይኽእል(ኣብ ኩነታት ቁስሊ ይምርኮስ)። ጥንቃቄ ዘድልዮም ዝተሰፍየ ቁስልታት ፍሉይን እዮም።

ዘተሰፍየ ዝፍተሓሉ ዕለት: _____

ሓኪም ኮንትራል ዝገብረሊ ዕለት: _____

ምህጻብ ኣይፍቀድን/ነብሲ ምሕጻብ የለን/መሸፈኒ ቁስሊ ክጠልል ዮብሉን ክሳብ: _____

ተወሳኺ ክፍለጥ ዘለዎ ጉዳይ፡ እዞም ቁስልታት ኣዚኣም እንተውሓዶ ን 6 ወርሒ ካብ ናይ ጸሓይ ብርሃን ክንከላኸለሎም (ብናይ መከላከሊ ጸሓይ ኪሬም ወይ ክክደን) ይግባእ።

ምስ ቁስሊ መዓስ ናብ ሓኪም ንኸይድ?

- እቲ ቁስሊ ብናይ እንስሳ ወይ ሰብ ማህረምቲ ምስገኘውን።
- ስፍሓት ቁስሊ ዓቢን ዓሚቕን ምስ ዝኸውንን ከምኡውን ርስሓት ምስ ዝህልዎን።
- ቁስሊ ኣብ ገጽ ምስገኘውን።
- እቲ ቐለዓ ኣንጻር ተታኑስ ዘይተኸትበ (ኣቀዲሙ ዘይተኸትበ ወይ ከኣ ትሕቲ 4 ናይ ተታኑስ ክታበት ዝወሰደ ወይውን ናይ መጨረሻ ክታበት ቅድሚ 5 ዓመት ዝወሰደ) ምስገኘውን።
- ድሕሪ ቁሩብ መዓልታት ከባቢ ቁስሊ ምስ ዝቅይሕን ዝሓብጥን፡ እቲ ቐለዓ ቃንዛ ምስ ዝሕልዎን ብዝኸነ ምኽንያት ረስኒ ምስ ዝገብረሉን።
- እቲ ቐለዓ ድሕሪ ሓዲጋ ኣብ ከባቢ ዝተጎድኤ ኣካል ቃንዛ ምስ ዝህልዎን።
- ብዝተፈላለዩ ካልኣ ምኽንያታት ብውላድካ ምስ ትጭነቅን።

© Emergency Team, University Children's Hospital Zurich, October 2009

Das Spital der Eleonorenstiftung

Kinderspital Zürich - Eleonorenstiftung
Steinwiesstrasse 75
CH-8032 Zürich

www.kispi.uzh.ch